

MAZIKDUO

24 NOV. '19

BOZAR NEXT GENERATION

SALLE M · ZAAL M

MAZIKDUO

TOLO GENESTAR, clarinette · klarinet
MARC SUMSI, piano

Jewish Life, Portraits of The Past

OLIVIER MESSIAEN

1908-1992

Abîme des oiseaux, extr. · uit *Quatuor pour la fin du temps* (1940)

MIECZYŚLAW WEINBERG

1919-1996

Sonate pour clarinette et piano · Sonate voor klarinet en piano, op. 28 (1945)

- Allegro
- Allegretto
- Adagio

MARCEL SAURER

°1969

Klezmer Fantasy (2014)

ERNEST BLOCH

1885-1977

From Jewish Life (1924)

- Prayer
- Supplication
- Jewish Song

PAUL SCHOENFIELD

°1947

Sonatina for Klezmer Clarinet and Piano (2017)

BÉLA KOVÁCS

°1937

Sholem Alekhem, rov Feidman! (2016)

12:00

fin du concert · einde van het concert

soutien · steun



Vlaanderen
verbeelding werkt



n
brussel



FÉDÉRATION
WALLONIE-BRUXELLES



Pour les artistes et la musique, merci de respecter le silence. Veuillez à éteindre téléphones portables, montres électroniques et à réprimer les toux. Il est interdit de photographier, filmer et enregistrer. Gelieve uit respect voor de artiesten en de muziek de stilte te bewaren. Schakel je gsm of elektronisch uurwerk uit en hoest niet onnodig. Het is verboden te fotograferen, te filmen en opnames te maken.

L'amitié qu'entretiennent le clarinetiste espagnol Tolo Genestar et le pianiste Marc Sumsi a de loin précédé la création du MazikDuo. Leur album *Jewish Life, Portraits of the Past* (2018) se nourrit des couches les plus profondes de la culture juive, alliant quelques œuvres classiques des compositeurs juifs Messiaen, Weinberg et Bloch au répertoire klezmer traditionnel de la communauté juive.

La musique klezmer est sans aucun doute le genre musical le plus célèbre de la communauté juive ashkénaze (d'Europe de l'Est), avec des racines remontant jusqu'au VIII^e siècle. Ses mélodies et rythmes pleins de vie et empreints d'une touche de mélancolie retentissent lors des fêtes traditionnelles juives, en particulier lors des mariages. Si les horreurs de la Seconde Guerre mondiale et l'extermination de musiciens juifs ont signé la disparition de nombreuses partitions, la tradition orale transmise de génération en génération a heureusement permis de garder en vie ce répertoire jusqu'à nos jours. Ainsi, des compositeurs tels que Béla Kovács et Marcel Saurer ont couché sur papier quelques mélodies klezmer. Le genre est encore bien vivant aujourd'hui, comme le prouve la *Sonatine pour clarinette klezmer et piano* de Paul Schoenfield. Ce Juif américain de formation classique intègre des éléments klezmer à ses œuvres.

Olivier Messiaen est l'un des grands compositeurs français du XX^e siècle. Son *Quatuor pour la fin du temps* voit le jour dans un camp de concentration polonais, où il arrive en 1940 et reste pendant deux ans. Il est écrit pour violoncelle, piano, violon et clarinette - les seuls instruments qui se trouvaient alors dans le camp. L'œuvre est créée en 1941 devant un public de prisonniers n'ayant pas conscience qu'ils découvraient l'un des grands chefs-d'œuvre du siècle. La troisième partie, *Abîme des oiseaux*, est jouée par

une clarinette solo. Écoutez les chants d'oiseaux évoqués par Messiaen, une constante dans son œuvre. Un oiseau symbole de liberté ?

Pologne, 1939. L'Allemagne envahit le pays et Mieczyslaw Weinberg fuit vers la Russie, où il reste jusqu'à sa mort, en 1996. Sa famille, ayant choisi de rester en Pologne, disparaît dans le camp de concentration de Trawniki, un destin tragique que Weinberg ne surmontera jamais. Sa *Sonate pour clarinette et piano* est une œuvre sombre suivant l'habituelle structure à trois mouvements. Sa spécificité réside dans le positionnement du mouvement lent en fin d'œuvre et non, comme le veut la tradition, au milieu. L'œuvre se termine donc dans une atmosphère sombre. Weinberg ne renie pas ses racines en ajoutant des mélodies traditionnelles juives dans le mouvement central.

C'est en 1916 que le compositeur suisse-américain Ernest Bloch s'installe définitivement en Amérique, avec un bref retour en Suisse de 1930 à 1939. Son *From Jewish Life*, composé à l'origine pour violoncelle et piano, a ensuite été arrangé avec une clarinette supplémentaire. Comme le suggère son titre, cette œuvre en trois mouvements est plongée dans une atmosphère juive influencée par la musique klezmer.

De vriendschap tussen de Spaanse klarinettist Tolo Genestar en pianist Marc Sumsi gaat ver terug voor de oprichting van MazikDuo. Hun cd *Jewish Life, portraits of the past* uit 2018 grijpt diep tot de kern van de Joodse cultuur. Hun cd koppelt enkele klassieke composities van de Joodse componisten Messiaen, Weinberg en Bloch aan het Klezmerrepertoire, de volksmuziek van de Joodse gemeenschap.

Klezmer is ongetwijfeld het meest beroemde muziekgenre van de Asjkenazische joden, met wortels die teruggaan tot de 8^{ste} eeuw. De levendige melodieën en ritmes gevoed met een vleugje melancholie weerklinken op traditionele Joodse feesten, vooral tijdens huwelijken. Spijtig genoeg ging tijdens de gruwel van Wereldoorlog door de uitroeiing van joodse muzikanten en partituren veel van het repertoire verloren. Gelukkig heeft de mondelinge traditie, die van generatie op generatie wordt doorgegeven, ervoor gezorgd dat het repertoire tot op heden blijft doorleven. Zo hebben componisten als Béla Kovács en Marcel Saurer enkele typische Klezmerdeuntjes neergeschreven. Dat het genre ook vandaag nog springlevend is bewijst de *Sonatina for Klezmer Clarinet and piano* van Paul Schoenfield. Deze Amerikaanse jood is klassiek geschoold, maar voegt ook Klezmerelementen toe.

Olivier Messiaen was een van de grootste Franse componisten van de 20^{ste} eeuw. Zijn *Quatuor pour la fin du temps* kwam tot stand in een Pools concentratiekamp waar hij in 1940 arriveerde en twee jaar zou verblijven. Het is geschreven voor cello, piano, viool en een klarinet - de enige vier instrumenten die aanwezig waren in het kamp. Het werk ging in première in 1941, de gevangenen geheel onbewust dat ze naar een van de grote meesterwerken uit de 20^{ste} eeuw aan het luisteren waren. Het derde deel

Abîme des oiseaux werd geschreven voor soloklarinet. Opvallend zijn de vogelgeluidjes die Messiaen evoceert, wat een constante is in zijn oeuvre. De vogel als symbool van vrijheid?

Polen 1939. Duitsland valt Polen binnen en Mieczyslaw Weinberg besluit te vluchten naar Rusland, waar hij tot zijn dood in 1996 zou wonen. Zijn familie maakte echter de keuze om in Polen te blijven, waar ze uiteindelijk de dood zouden vinden in het concentratiekamp Trawniki. Deze tragische gebeurtenis zou Weinberg niet meer te boven komen. Zijn *Sonata voor klarinet en piano* is dan ook een donker werk. Het volgt de courante driedelige vorm, maar hij zet het conventionele tweede langzame deel aan het einde, waardoor het werk somber eindigt. Verder verloochent hij niet zijn Joodse roots door in het tweede deel traditionele Joodse melodieën toe te voegen.

De Zwitsers-Amerikaanse componist Ernest Bloch vestigde zich in 1916 al in Amerika, met een korte pauze terug in Zwitserland van 1930-1939, waarna hij terug vertrok naar Amerika. Zijn *From Jewish life* werd origineel voor cello en piano geschreven, maar hij voegde later een klarinet toe. Uit het driedelige spreekt, zoals de titel al doet vermoeden, een duidelijk Joodse sfeer met invloeden van Klezmermuziek.